

- **dr Ewa Dawidejt-Drobek**, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Polska
Cognitive-educational Dimension of Cultural Tourism in the Polish-Czech and Polish-German Borderlands
Poznawczo-edukacyjny wymiar turystyki kulturowej na polsko-czeskim i polsko-niemieckim pograniczu

Celem naukowym jest zweryfikowanie tezy, że przedsięwzięcia z zakresu turystyki kulturowej na pograniczach sprzyjają nowej interpretacji lokalnego, regionalnego i transgranicznego dziedzictwa historyczno-kulturowego.

W analizie posługujemy się kategorią „pamięć kulturowa”, wprowadzoną przez Jana i Aleidę Assmannów. Jako „specjalne instrukcje” partycypacji w pamięci kulturowej traktujemy oferty turystyczno-krajoznawcze (przewodniki, trasy turystyczne, zwłaszcza szlaki tematyczne).

Ustalenia: Odrzucenie systemu autorytarnego zniósło dominację pamięci oficjalnej (urzędowej). W sferze publicznej zaistniały również pamięci dotychczas utajnione oraz częściowo pamięć innych grup etniczno-narodowych, w tym poprzednich, niemieckich, mieszkańców tych ziem. Dziedzictwo historyczno-kulturowe, prezentowane dotychczas w wymiarze narodowym, zyskało walor wielokulturowości. Szczególnie wiele przedsięwzięć o takim charakterze podejmowanych jest dzięki dofinansowaniu ze środków Unii Europejskiej. Warunek realizowania projektów przez partnerów z obu stron granicy, obowiązujący przy ubieganiu się o środki z programów współpracy transgranicznej, wymusza poszukiwanie tego, co łączy. Zwraca się zatem uwagę na regionalny lub europejski aspekt dziedzictwa. Dotychczas podzielona (różna) pamięć kulturowa staje się w części pamięcią podzielaną (wspólną). Jednakże tam, gdzie wspólnie realizowane projekty podważają apologetyczne wątki pamięci kulturowej jednego z partnerów, sposób prezentowania i interpretacji wspólnego dziedzictwa różni się, i to nawet w sposób istotny. Oferty tworzone w celu osiągnięcia wzrostu gospodarczego przez rozwój turystyki mają – oprócz ekonomicznego – także poznawczy, edukacyjny i integracyjny wymiar. Kierowane są bowiem nie tylko do turystów, lecz także do mieszkańców regionu, dając ludności osiadłej tu po drugiej wojnie światowej możliwość zaspokojenia naturalnej potrzeby tożsamości i zakorzenienia w miejscu zamieszkania.

Słowa kluczowe: *dziedzictwo historyczno-kulturowe, euroregion, pamięć kulturowa, turystyka kulturowa, wielokulturowość, współpraca transgraniczna*